LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
Број 8 ● мај 2013. ● www.legeartis.rs

Да ли је уговор решење?

НОВА РУБРИКА
ДРЖАВА И ДРУШТВО

... ПЛУС

ШТА ЈЕ ТО ПРИВАТНА МАРКА ТРГОВЦА?

БРЕНДИРАЊЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА

РАДНИ ОДНОС У УСТАНОВАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

РАД ПО УГОВОРУ О СТРУЧНОМ ОСПОСОБЉАВАЊУ И УСАВРШАВАЊУ

ОСНОВНИ ПРАВНИ ИНСТИТУТИ У ЗАКОНУ О ЈАВНОЈ СВОЈИНИ

Судски поступци
Претходне мере као средство обезбеђења

Финансије
Проклетство платних картица!

Компанијско право
Шта је то ликвидација?

Унакрсни поглед
Етика, дискриминација и злостављање на раду

LEGE ARTIS
ИНГ-ПРО

ВЛАДАН МИРКОВИЋ
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2334-6140

Година I, број 8
МАЈ 2013.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грцић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
др Владимир Козар
др Љиљана Рудић-Димић
мр Жељко Албанезе
Биљана Антић
Бојана Амановић
Бранислав Пејчић
Весна Николић
Дејан Гавриловић
Ненад Цвјетићанин
Снежана Ћушић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Лектор/коректор:
Радмила Савић

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази електронски једанпут месечно (12 бројева у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Ствари функционишу складно све док људи могу да се договоре. У мом браку, одвојени фондови су потпуна непознаница, али међу многим људима које супруга и ја познајемо ствари не функционишу на сличан начин. Потрошачко друштво и дух новог времена намећу потребу да финансијски односи и међу супружницима буду унапред дефинисани. Има ли и ту места за уговорни однос, сазнајте на стр. 16.

Што нас доводи на терен платних картица. Некад својеврсни статусни симбол, данас платне картице постају ноћна мора бројним корисницима. Да ли се иза ове пластике крије својеврсно проклетство или је тајна у њиховим власницима, прочитајте у тексту *Проклетство „пластике"* (стр. 42).

У мајском броју говоримо и о заснивању радног односа у установама образовања и васпитања, етици, дискриминацији и злостављању на раду, уговорима о стручном оспособљавању и усавршавању, ликвидацији привредног друштва, претходним мерама као средству обезбеђења, правним институтима у домену јавне својине, али и о приватној марки трговца.

И за крај: да ли сте се и ви запитали зашто је *Сомборска фета* сада само *Сомборска*? Сазнајте и то на стр. 50.

Увек прави одговор, уз LEGEARTIS!

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**
Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Преглед робе који се одређује приликом обављања ових поступака, свакако је у складу са ниским степеном ризика робе која се на овај начин отпрема или допрема. С друге стране, а с обзиром на то да се **евентуални пр**
само на гра
његовог
и једно
до
на важна по
се на брзину
процедура, бу-
тупак у суштини
на једном месту.
цедуре смањују
ловања.

Битно обележје овог поступка јесте и електронска комуникација носиоца одобрења и Управе царина, што учеснике у царинском поступку примирава да унапреде своје информатичке капацитете и
подразумева
ра уместо
ција (само током 20
на бази овог поступка
је око 40.000 царинск
кларација мање него
то био случај да овај
није примењен). Имају
виду укупан број
сених царинских
ција,
у периоду од кад је овај поступак у примени, могу се констатовати знатне уштеде: у времену потребном за попуњавање декларација, средствима која се издвајају за куповину сетова тих декларација, у времену комуницирања са информационим системом царинске службе и др.

Поред наведених предности на страни корисника, појединачним поступком увоза и извоза робе на основу фактуре, Управа царина добија могућност рационалнијег коришћења људских ресурса, будући да се овај поступак (за разлику од редовног) суштински обавља само у једној организационој јединици.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца
ступају на
важе (у целости
ено примењују у целости или у делу):

● Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, објављен у „Службеном гласнику РС”, бр. 119/2012 од 17. 12. 2012. године.
– примењује се од 31. марта 2013. године

● Закон о јавним набавкама, објављен у „Службеном гласнику РС”, бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
– примењује се од 1. априла 2013. године, осим одредби члана 78. овог закона које се примењују од 1. септембра 2013. године

● Уредба о изменама и допунама Уредбе о садржини, обрасцу и начину подношења јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање, јединственим методолошким принципима и јединственом кодексу шифара за унос података у Јединствену базу Централног регистра обавезног социјалног осигурања, објављена у „Службеном гласнику РС”, бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
– одредбе чл. 2–5. ове уредбе примењују се од 1. априла 2013.

КАЛЕНДАРИ...
● ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА
● ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
● ДОГАЂАЈА

ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И КОРИСНИ МОДЕЛИ ПРАВНИХ АКАТА

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКО	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.		3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по ов ења обавезна, у р уговором општим ак о раду ко тачка), исплаћује 3 просечне рбији према м податку ежног за 3.341)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпр одласка		Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (54.447 × 3 = 163.341 дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене актом послодавца	Неопорезиво до 17.376 динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозн јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно по висине стварних ошкова превоза, а више до 3.476 дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тачка 5. Закона о раду)	се пореске ао на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2. Закона о раду)	Неопо до 2.086 дин по дневници
Дневница за	Најмање у висини утврђеној	Не опорезује се до

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

ВУК ПЕРОВИЋ
дипл. правник, специјалиста за корпоративно управљање
unakrsni.pogled@legeartis.rs

КОЈЕ ЛИЦЕ ИСПУЊАВА ФОРМАЛ ОВЕ ЗА ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА?
За јавног бележника може бити именова пуњава следеће услове:
1) да је држављанин Републике Србије, послов ис- и да има општу здравствену способност;
2) да има диплому правног факултета у Републици Ср да је положило правосудни испит и испит за јавног бел ника;
3) да има најмање пет година радног искуства у правној струци после положеног правосудног испита;
4) да је достојно јавног поверења за обављање послов јавног бележника (лице недостојно обављања послов је оно лице које је било осуђено за кривично дело прот правног саобраћаја, против службене дужности, као и друго кривично дело за које је запрећена казна од пет дина затвора или тежа казна, коме је одлуком надле органа престао статус јавног бележника, јавнобележни помоћника, јавнобележничког приправника или ад та, односно коме је због разрешења престала судиј јавнотужилачка функција, док не прођу три године престанка статуса, односно функције, лице из чије шања се може основано закључити да делатност ја лежника неће обављати у складу са етичким кодек доноси Комора);
5) да говори, пише и чита српски језик, а на подру јединице локалне самоуправе где је у службеној језик мањине да познаје и језик те мањине;
6) да има или да може доказати да ће обезбед рајуће просторије и опрему за обављање делат бележника.

„Сл. гласник РС”, бр. 31/2011 99/2011 – др. закон).

Јавни бележник саста јавнобележничке ис на српском језику, ћ ким писмом, а језик ционалне мањи јавнобележничке испра се састављају на српском зику или на језику и писму ционалне мањине. Овде је анимљиво истаћи и то да за кон јавном бележнику даје мо гућност да, на захтев странке, састави исправу и на страном језику ако има својство судског преводиоца за језик на којем саставља исправу и ако је исправа намењена за употребу у иностранству.

Посебно важна врста јавних исправа јесу јавнобележнички записи. Правни послови и изјаве који су сачињени у облику јавнобележничког записа, а које је израдио јавни бележник, имају исту доказну снагу као да су сачињени у суду или пред другим државним органом. У облику јавнобележничког записа сачињавају се, нарочито, уговори о имовинским односима или споразуми о деоби заједничке имовине супружника или ванбрачних

непосредно сазнао. Тако издата и оверена исправа има снагу јавне исправе односно извр- истинитост онога што се у њој потврђује или одређује (чл. 238. Закона о парничном поступку

Табела 2: Пример пореске олакшице код уплате максималног неопорезивог износа

Уплата (РСД)	Порез (%)	Олакшица (РСД)	Годишња уштеда (РСД)
5.214	12%	625,68	7.508,16

износила је преко 16 милијарди динара. Просечан принос остварен на укупну имовину фондова, односно FONDex индекс је 12,62%. Корисника-чланова, има око 180.000, што представља 10,39% од укупног броја запослених у Србији или 2,48% укупне популације (подаци су преузети из Статистичког анекса НБС, децембар 2012). То је, нажалост, још увек релативно мали број. Приказ пословања ДПФ-а у 2012. години дат је у Табели 3.

Имовина ДПФ-а у потпуности је инвестирана у земљи. Највише је уложено у државне дужничке хартије од вредности, обвезнице (48,3%) и трезорске записе (21,3%), затим у орочене депозите (4,4%), акције (2,9%), корпоративне обвезнице (1,2%), непокретности (0,5%), док се на касто рачунима налазило 15,8% средстава. Потраживања су износила 5,7 начин инвестирања је у Дијаграму бр. 1.
структура имови-

Из фондова је у 2012. години на име приватних пензија, односно повлачења једнократних износа и програмираних исплата укупно исплаћено 751,65 милиона динара. **Средства се углавном чим корисни ових** а најчешће
у држав **ва**. Један **вара п** ратак пери- **пенз** акумулирана од у случајевима су давац престао с риноса за запос- су познати слу- и ПТТ-а.

Наиме, по Закону из 2006. године, члан фонда стиче право на повлачење средстава с навршене 53 године живота, као и могућност да сва средства повуче одједном или путем програмираних исплата, односно ануитета. Изменом Закона од 2011, **граница се помера на 58 година, с тим да је одједном могуће повући само 30% од средстава** акумулираних у ДПФ-у. Ово решење је дужем ер смисао пензије Ипак, то право ишњу у они који су уговор ериоду. закључили по Закону

Једно лице може би тврду товремено члан више дова, а према свом нахо средства из једног фо може пребацити у неки д ги фонд.

Та дни приказ пословања ДПФ-а у 2012. годин

	Број чланова	Имовина (у млн. РСД)	Пр 2)
Укупно н трије	179.823	16.011,3	,62%
Delta Genera			12,73%
Delta Generali Index	41.739		12,99%
Raiffeisen Future	18.030	1.	10,96%

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

Весна Николић, адвокат с дугогодишњим искуством у државној управи
„За разумевање различитости потребно је да стално учимо и развијамо способности да слушамо и чујемо саговорнике."

мр Жељко Албанезе, саветник за економска питања
„Послодавац закључује посебан уговор о стручном усавршавању, при чему мора да донесе програм, односно план стручног усавршавања, односно специјализације за сваког кандидата."

Снежана Ћушић, дипломирани правник
„Именовањем ликвидационог управника свим заступницима друштва престају права заступања друштва."

Дејан Гавриловић, председник Удружења банкарских клијената „Ефектива"
„Када је у питању кредитна картица најбољи могући савет гласи: немојте је уопште користити, јер је њена употреба скупља од осталих позајмица, а у случају да је изгубите може вам донети бројне главобоље."

др Љиљана Рудић-Димић, консултант за ауторско право
„У скоријој прошлости било је више случајева да због немара или (не)знања, одређене производе карактеристичне за наше поднебље, заштите инострани носиоци."

др Владимир Козар, доцент на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду
„Објективна опасност од осујећења потраживања, у кумулацији са новчаним потраживањем утврђеним неправноснажном одлуком, представља услов за одређивање претходне мере."

Бојана Амановић, самостални саветник у Одељењу за трговину Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација
„Улагање у развој производа под трговинском марком је јефтинији начин рекламирања, будући да сваки пут када потрошач користи одређени производ, он се заправо сети и где га је купио."

Биљана Антић, дипл. правник – просветни инспектор
„Установа би требало својим општим актом да утврди критеријуме на основу којих ће се вршити ужи избор кандидата који се упућују на претходну проверу психофизичких способности."

У овом броју...

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

8 Однос етике, дискриминације и злостављања на раду

ГРАЂАНСКИ КОДЕКС

16 Брачни уговор и подела заједничке имовине

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

24 Ликвидација

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

32 Рад по уговору о стручном оспособљавању и усавршавању

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ПЛАТНИ ПРОМЕТ

42 Проклетство „пластике”

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

50 Брендирање производа и услуга

ДРЖАВА И ДРУШТВО

58 Основни правни институти садржани у Закону о јавној својини

ТРГОВИНА

66 Приватна марка трговца

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

74 Претходне мере као средство обезбеђења новчаног потраживања из неправноснажне одлуке

ОБРАЗОВАЊЕ

82 Пријем у радни однос у установама образовања и васпитања

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

92 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

96 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни модели правних аката

100 Уговор о поклону с теретом

102 Решење о затварању градилишта

105 Тужба са алтернативним овлашћењем туженог – члан 196. ЗПП-а

106 Клаузула о чувању пословне тајне као елемент уговора о раду

РУБРИКЕ

3 Уводна реч

4 Из прве руке

5 Међу ауторима у овом броју...

15 Смешна страна адвокатуре

31 Календар важења правних аката

41 Календар догађаја

47 Прослишавање

48 Порески календар

73 Смешна страна адвокатуре

91 Прослишавање

Однос етике, дискриминације и злостављања на раду

Међу људима постоје бројне културолошке разлике на основу којих се на одређени начин понашају, како у свом приватном животу, тако и на радном месту. Управо то је разлог за неопходност нормирања општих правила понашања – моралних принципа који се морају поштовати

Када је нормирана етика у служби запослених, а њено поштовање постављено као вредност организације, настанак друштвено опасних појава као што су мобинг и дискриминација заиста је сведен на минимум. Зато је поштовање нормиране етике од посебне важности за спречавање ових штетних појава.

Поред уставног и законског оквира који је у функцији заштите и спречавања ових облика недозвољеног понашања, у Републици Србији, како у извршној власти, тако и у законодавној, образовани су институционални механизми који доприносе заштити од мобинга и бројних видова дискриминације. Између осталих, установљен је Одбор Народне скупштине за људска и мањинска права и равноправност полова, Канцеларија за људска и мањинска права, Савет за равноправност полова Владе, затим у оквиру Министарства рада, запошљавања и социјалне политике формиран је посебан орган управе – Управа за родну равноправност. Ради свеобухватније заштите људских права, формирани су Заштитник грађана и Повереник за заштиту равноправности.

Заштитник грађана (омбудсман) уведен је 2005. године Законом о заштитнику грађана („Сл. гласник РС”, бр. 79/05 и 54/07), а постојање ове институције потврђено је и Уставом Републике Србије из 2006. године. **Омбудсман** представља инокосни, независни државни орган који штити и унапређује остваривање права грађана контролишући да ли органи и организације који обављају јавна овлашћења свој посао раде законито и правилно. Поред контроле формалног поштовања закона, Заштитник грађана с посебном пажњом испитује етичност, савесност, непристрасност, стручност, сврсисходност, делотворност, поштовање достојанства странке и остале особине које треба да карактеришу управу, а које грађани с пуним правом очекују од оних које као порески обвезници плаћају. Он **делује превентивно тако што даје савете и мишљења у циљу унапређивања заштите људских права и слобода и истовремено упућује препоруке државним органима када уочи недостатке у њиховом поступању**.

Избор Повереника за заштиту равноправности представља успостављање новог механизма правне заштите од дискриминације, који за Заштитника грађана има процесни и суштински значај. **Повереник** је установљен Законом о забрани дискриминације („Сл. гласник РС”, бр. 22/09) и представља самосталан, независан и специјализован инокосни државни орган. У надлежности Повереника јесте и поступање по притужбама у случајевима дискриминације, давање мишљења и препорука у конкретним случајевима дискриминације и изрицање законом утврђених мера. **Дужан је да подносиоцу притужбе дâ информације о његовом праву и могућностима покретања судског или другог поступка заштите, укључујући и поступак мирења.** Повереник,

недозвољена и неетична понашања. То важи и за све друге облике дискриминације.

Закључак

Република Србија је усвојила низ стратешких докумената и антидискриминационих закона. У циљу њихове што ефикасније примене формирани су Заштитник грађана и Повереник за заштиту равноправности, као институционални механизми за праћење предузетих активности и предузимање законом прописаних мера.

Нормирана етика и њено поштовање у служби су борбе против дискриминације и борбе против злостављања на раду које представља намерну повреду достојанства личности на раду. Ово су недозвољена и неетична понашања која морају бити спречена и санкционисана. У циљу поштовања достојанства личности потребно је да се прописи и механизми за заштиту од дискриминације и злостављања на раду стално унапређују, да се развија култура рада, етичко понашање и негује дух толеранције.

За разумевање различитости **потребно је да стално учимо и развијамо способности да слушамо и чујемо саговорнике.**

Смешна страна адвокатуре

Адвокат: „Можете ли нам описати како је изгледао нападач?"
Сведок: „Био је отприлике средње висине, кратке браде, заправо необријан, у црној јакни или можда, ипак, сивој."
Адвокат (прекида га): „Је ли био мушкарац или жена?"

Адвокат: „Можете ли нам описати како је изгледао човек који вас је напао?"
Сведок: „Не могу. Носио је маску."
Адвокат: „А, шта је имао испод маске?"
Сведок: „Па... не знам. Ваљда своје лице."

Адвокат: „Показаћу вам доказ бр. 3. Препознајете ли некога на овој фотографији?"
Сведок: Да, то сам ја на слици."
Адвокат: „Да ли сте били присутни у тренутку када је она снимљена?"

Адвокат: „Коју опрему сте имали у тренутку ударца?"
Сведок: „*Гучи* тренерку и *рибок* патике."

Адвокат: „Можете ли нам рећи у ком сте месецу трудноће?"
Сведок: „8. новембра биће тачно трећи."
Адвокат: „Значи, датум зачећа је био 8. август?"
Сведок: „Тако је."
Адвокат: „Шта сте радили у то време?"

Брачни уговор и подела заједничке имовине

Брачним уговором се један или оба супружника обезбеђују у случају спора, а разлози за то могу бити материјалне природе, али и психолошке. Иако и наше законодавство познаје овај правни институт, број закључених уговора у Србији мери се само десетинама

Питање регулисања брачних, односно ванбрачних имовинскоправних односа спада у ред најсложенијих питања породичног права. Разлоге комплексности треба тражити у категорији лица на које се ова материја односи, али и у самом односу који постоји међу супружницима. Треба истаћи да овде није реч о простом имовинском односу, какав иначе постоји међу обичним уговорним странама, већ о односу који је пре свега прожет емотивним спонама.

С друге стране, природа и садржина права који чине овај однос условљена је низом различитих фактора, од историјских, социјалних, преко економских, па све до политичких.

Иако, на почетку, многи тога нису ни свесни, имовински односи супружника, односно ванбрачних партнера, представљају саставни део сваке брачне или ванбрачне везе. Супружници, односно ванбрачни партнери ретко размишљају о имовинскоправним аспектима свог односа, нарочито у време када су ти односи складни и када међу њима нема никаквих конфликата. Када се, међутим, ти односи поремете, те дође до развода брака или до престанка заједничког живота у ванбрачној заједници, расправљање имовинских односа међу ранијим партнерима преноси се на суд, чиме започињу дуготрајни, скупи и понекад врло исцрпљујући судски спорови који се по правилу завршавају незадовољством обеју странака.

Закључење брачног уговора отвара могућност да будући партнери и пре заснивања заједнице живота или током њеног трајања, уреде своје имовинске односе и прилагоде их својим стварним потребама и интересима, у време док су односи међу њима још увек складни. Циљ оваквог уговарања састоји се у правној сигурности самих партнера и трећих лица, али и у спречавању непотребног умањења имовине проузрокованог плаћањем накнада за вођење судских спорова.

Када говоримо о имовини супружника, треба разликовати два режима, и то: систем посебне имовине и систем заједничке имовине.

Систем посебне имовине супружника, односно ванбрачних партнера

Целокупна имовина коју је један супружник стекао пре заснивања заједнице живота с другим супружником представља његову посебну имовину, при чему није битан начин на који ју је супружник стекао. Овде треба имати у виду и то да се као кључни тренутак не појављује дан закључења брака, већ дан заснивања заједнице живота. Јасно је да ће се заједница живота коју су супружници засновали пре закључења брака сматрати ванбрачном, а да од тренутка закључења брака она прераста у брачну заједницу, али је овде битно нагласити да су односи у погледу стицања имовине у обе заједнице суштински исти.

Посебном имовином сматра се и имовина која је припала супружнику након поделе заједничке имовине коју су супружници стекли у

противан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима.

Посебно треба нагласити да уколико је воља супружника манљива, на пример, дата је услед преваре, доћи ће до поништења уговора, али не и самог брака. Тиме је законодавац хтео смањити могућност поништења брака на најмању могућу меру, због његових тешких последица.

Раскид брачног уговора

Закон не садржи посебне одредбе које би се односиле на сâм раскид, односно престанак уговора. Дакле, у том случају се примењују општа правила Закона о облигационим односима која важе за престанак уговора.

Сваки уговор, па и брачни, закључује се под утицајем различитих економских и друштвених прилика, одређених тржишних вредности и других околности. Полазећи од наведених фактора, стране уговорнице саме уређују своје узајамне обавезе, па ипак, дешава се да се у пракси ове околности битно измене, без обзира на нашу потребу да их унапред дефинишемо. У том случају, ако би се околности под којима је брачни уговор закључен промениле и ако би оне мењале саму садржину уговора, а да их стране уговорнице, супружници, односно будући супружници, нису могли предвидети у тренутку закључења, онда такав уговор не би требало да буде и даље на снази, управо из разлога што га ни сами супружници у том случају не би закључили.

До раскидања уговора може доћи обостраном сагласношћу уговорних страна или вољом само једне од њих. У случају споразумног раскида брачног уговора, потребно је да форма раскида уговора прати форму самог закључења уговора. Уколико не постоји обострана сагласност супружника за раскид уговора, у том случају се утврђује надлежност парничног суда, који по тужби једног супружника, одлучује о раскиду уговора и доноси пуноважну одлуку о томе, након чије се правноснажности сматра да је брачни уговор раскинут.

Надаље, осим престанка брачног уговора раскидом, до његовог престанка може доћи и услед смрти супружника (сауговарача), проглашењем несталог лица за умрло, као и разводом брака. Исто тако и ништавост, као и рушљивост брачног уговора, могу бити разлози за његов престанак. Тако ће бити проглашене ништавим само поједине одредбе уговора или уговор у целости уколико је супротан законским нормама, док ће рушљив брачни уговор бити онај који је закључен под дејством мана воља, као и у случају ако један или оба сауговарача, није био пословно способан у тренутку закључења уговора или уколико се брачни уговор закључује с лицем које има ограничену пословну способност услед алкохолне опијености или опијености изазване наркотицима.

Закључак

У време велике нестабилности бракова, као одраз опште цивилизацијске динамике и несигурности, брачни уговори представљају легитимно обезбеђење за случај неповољног тока ствари. Рационално посматрано, брачним уговором се један или оба супружника обезбеђују у случају спора, а разлози за то могу бити материјалне природе, али и психолошке.

Након неколико деценија паузе, институт брачног уговора поново је нашао своје место и у нашем правном систему. Није случајно да се то догодило управо након промене друштвеног уређења у нашем друштву, реформе свих области живота, али и након увођења тржишне привреде. Логика наведених процеса налаже да се и у брачно-имовинским односима афирмише аутономија воље супружника, односно слобода уговарања, без наметања законског имовинског режима као једино могућег.

Ипак, и поред свега реченог, брачни уговор још увек није у правој мери заживео у Републици Србији, за шта се наводе различити разлози, а свакако преовлађујући јесте онај да смо ми и даље изразито патријархално друштво.

Ликвидација

Као један од начина престанка привредног друштва, ликвидација се одвија по законом тачно одређеном поступку, при чему се имовина друштва може расподелити члановима тек након измирења свих обавеза друштва

Један од начина престанка друштва јесте брисањем из регистра привредних субјеката по основу спроведеног поступка ликвидације или принудне ликвидације. У основном, ликвидација је поступак у којем престаје солвентан привредни субјект.

У позитивном законодавству Србије ликвидација привредног друштва регулисана је Законом о привредним друштвима, осим ликвидације (и стечаја) банака и осигуравајућих друштава која подлеже Закону о стечају и ликвидацији банака и осигуравајућих друштава (карактеристична улога Народне банке Србије, Агенције за осигурање депозита као администратора, односно стечајног управника).

Прописи о стечају више се не примењују на поступак ликвидације. Ликвидација која се спроводи по Закону о стечају и ликвидацији банака и осигуравајућих друштава подлеже сходној и делимичној примени одредаба тог закона којима се уређује стечај.

Законом о привредним друштвима (у даљем тексту: Закон) ликвидација привредног друштва регулисана је врло детаљно. Ликвидација се може спровести када је друштво ликвидно, односно када друштво има довољно средстава за намирење свих својих обавеза. То је уједно и **основна разлика између ликвидације и стечаја**. Како то значи да има средстава за све обавезе и повериоце, та околност умногоме одређује уређење ликвидације на начин другачији од уређења стечаја, пре свега, јер нема разлога да се штите повериоци и самим тим држава не узима учешће у поступку. Ако се, међутим, из почетног ликвидационог биланса или почетног ликвидационог извештаја утврди да **имовина друштва није довољна за намирење свих потраживања поверилаца** (презадуженост), ликвидациони управник је дужан да надлежном суду поднесе предлог за покретање стечаја у року од 15 дана од дана састављања почетног ликвидационог биланса, односно почетног ликвидационог извештаја. Разлика се своди на пролазну или трајнију неспособност за плаћање, па у ликвидацији престају да постоје солвентни, а у стечају инсолвентни дужници. Осим тога, стечај се покреће само из тог разлога, а ликвидација и из других разлога: истек времена на које је друштво основано, воља власника и сл.

Поступак

О покретању ликвидације (као и о обустави ликвидације и настављању друштва с пословањем) **одлучују власници друштва**. Ликвидација друштва се, дакле, **покреће одлуком о ликвидацији** (једногласном одлуком свих ортака, односно комплементара, ако уговором о оснивању није другачије одређено; а код друштва с ограниченом одговорношћу и акционарског друштва одлуком скупштине – потребну већину одређују чл. 211. односно 358. Закона).

Ликвидација се **може покренути и по одлуци суда** (члан 118. Закона), а по тужби неког од ортака и под условом постојања оправданог разлога који оцењује суд.

Важећим законом прописано је да **ликвидација друштва почиње даном регистрације одлуке о ликвидацији и објављивањем огласа о покретању ликвидације**. Ово је, свакако, **боље решење него да поступак почиње самим доношењем одлуке** о покретању поступка ликвидације, јер сама регистрација

службеној дужности преводи друштво у статус „у принудној ликвидацији" и истовремено објављује оглас о принудној ликвидацији на интернет страници регистра привредних субјеката у непрекидном трајању од шест месеци (оглас садржи дан објаве, пословно име и матични број друштва, разлог принудне ликвидације, обавештење повериоцима да у року од шест месеци од дана објаве огласа могу поднети предлог за покретање стечаја надлежном суду у складу са законом којим се уређује стечај).

Над друштвом у принудној ликвидацији може се отворити стечај у случају постојања стечајног разлога у складу са законом којим се уређује стечај.

Ако регистар привредних субјеката у року од годину дана од дана објаве огласа не прими решење надлежног суда о отварању стечаја над друштвом у принудној ликвидацији, регистратор који води регистар привредних субјеката по службеној дужности брише друштво из регистра, а имовина брисаног друштва постаје имовина чланова друштва у сразмери с њиховим уделима у капиталу друштва, а у случају ортачког друштва које нема капитал расподељује се на једнаке делове између ортака. Чланови друштва своје односе у погледу имовине уређују уговором, при чему сваки члан друштва може тражити да надлежни суд у ванпарничном поступку изврши поделу те имовине.

Након брисања друштва из регистра привредних субјеката, чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва у складу са одредбама члана 545. Закона о одговорности чланова друштва у случају ликвидације. Изузетно, контролни члан друштва с ограниченом одговорношћу и контролни акционар акционарског друштва одговара неограничено солидарно за обавезе друштва и након брисања друштва из регистра.

Потраживања поверилаца друштва према члановима друштва застаревају у року од три године од дана брисања друштва из регистра.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

- Одлука о условима и начину за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 27/2010, 51/2010, 88/2010 и 25/2011.

– важи до 30. маја 2013. године

- Правилник о садржини и обрасцу пријаве за употребу у затвореним системима генетички модификованих организама, начину заштите поверљивих података из пријаве, као и о садржини пријаве за обнављање одобрења за употребу у затвореним системима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 69/2012 од 20. 7. 2012. године.

– примењује се од 1. јуна 2013. године

- Правилник о ограниченој употреби генетички модификованих организама, објављен у „Сл. листу СРЈ", бр. 62/2002 од 15. 11. 2002. године

– престаје да важи 1. јуна 2013. године, осим чл. 11. и 12.

Рад по уговору о стручном оспособљавању и усавршавању

Накнада за рад лица на оспособљавању или усавршавању, као облика уговорног рада ван радног односа, налази се у потпуној слободи уговарања послодавца и ангажованог лица, при чему се та новчана накнада не сматра зарадом у смислу Закона

Законом о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009, у даљем тексту: Закон) утврђена је могућност обављања послова код послодавца по основу стручног оспособљавања и усавршавања, као облика уговорног рада ван радног односа.

Конкретно, према члану 201. ст. 1. Закона, уговор о стручном оспособљавању и усавршавању послодавац може да закључи:

1) с незапосленим лицем, ради обављања приправничког стажа и полагања стручног испита кад је то законом, односно правилником о организацији и систематизацији код послодавца предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци;

2) с лицем које жели да се стручно усаврши и стекне посебно знање и способност за рад у својој струци, односно да обави специјализацију за време утврђено програмом усавршавања односно специјализације.

Према ставу 2. истог члана Закона, послодавац лицу ангажованом по уговору о стручном оспособљавању и усавршавању може да обезбеди новчану накнаду и друга права у складу са законом, општим актом или тим уговором. Ова накнада се не сматра зарадом у смислу Закона, па послодавац може да одлучи да ли ће је исплаћивати.

Из наведених законских одредаба, произлази да, у оквиру теме о којој овде говоримо, постоје две врсте уговора:

1) уговор о стручном оспособљавању, тј. оспособљавању за самосталан рад у струци, и

2) уговор о стручном усавршавању и оспособљавању ради стицања посебних знања и вештина за рад у оквиру стручне спреме коју има лице које се усавршава, односно специјализује.

У овом тексту даћемо више детаља о наведеним облицима рада ван радног односа код послодаваца.

Уговор о стручном оспособљавању за самосталан рад у струци

Према члану 201. ст. 1. тач. 1) Закона, уговор о стручном оспособљавању може да се закључи:

- с незапосленим лицем у својству приправника,
- ако је законом, односно правилником о организацији и систематизацији код послодавца као услов за самосталан рад на одређеним пословима предвиђена обавеза обављања приправничког стажа и полагања стручног испита.

Да би дошло до закључивања уговора о стручном оспособљавању оба наведена услова морају бити кумулативно испуњена. Другим речима, уговор о стручном оспособљавању закључује се с лицем које после завршетка школовања треба да обави приправнички стаж и положи стручни испит и тиме испуни услов за самосталан рад у струци, у складу са законом или општим актом

и евидентно је да у неком ранијем периоду није обављало послове за које се сада оспособљава, инспектор рада неће имати потребно законско утемељење за доношење правоваљаног решења. Ако он, и поред свих приложених доказа исто ипак буде донео, против решења инспектора рада може се изјавити жалба министру рада у року од 8 дана од дана достављања решења на даљи поступак. Против решења министра донетог у другом степену може се водити управни спор.

На крају желимо такође да појаснимо да не треба у пракси поистовећивати уговарање накнаде по уговору о стручном оспособљавању и усавршавању из члана 201. Закона, који представља рад ван радног односа, и одредбе члана 109. Закона којим је утврђено право приправника на зараду најмање у висини 80% од зараде за послове за које се оспособљава и за које је закључио уговор о раду. Наиме, послодавац може ради стручног оспособљавања са одређеним лицем да заснује радни однос у својству приправника на одређено или неодређено време, ако је то предвидео својим општим актом, и тада је обавезан да с приправником уговори зараду најмање у висини утврђеној у члану 109. Закона. Ако, међутим, с лицем закључи уговор о стручном оспособљавању и усавршавању по члану 201. Закона, тада не мора да се уговори накнада, већ лице може да ради као волонтер без накнаде, а ако се накнада уговори, она нема карактер зараде, већ других прихода физичког лица које није у радном односу код послодавца.

Календар догађаја...

MAJ 2013.	**Реорганизација и унапред припремљен план реорганизације** Агенција за лиценцирање стечајних управника
15. MAJ 2013.	**Инструктивни тренинг-семинар: Девизно пословање у складу са новим прописима** Регионална привредна комора Нови Сад
17. MAJ 2013.	**Први инструктивни тренинг-семинар: Право за економисте** Регионална привредна комора Нови Сад
17. MAJ 2013.	**Једнодневни инструктивни семинар: Наплата потраживања од инокупаца** (вила Народне банке Србије), Привредна комора Србије
21. MAJ 2013.	**Једнодневни инструктивни семинар: Утврђивање цене акција несагласних акционара и понуде за преузимање** Привредна комора Србије
28. MAJ 2013.	**Једнодневни инструктивни семинар: Интерна ревизија – кључ финансијских и оперативних побољшања у пословању** (вила Народне банке Србије), Привредна комора Србије
29–31. MAJ 2013.	**Сусрет правника у привреди Србије – „Држава и привреда”** Удружење правника у привреди Србије, Врњачка Бања

Проклетство „пластике”

Зависно од врсте платних картица, важе различита правила за њихову употребу, али и могуће препоруке о стварној оправданости њиховог коришћења

Замењујући лагано традиционалне моделе плаћања готовином или чековима, платне картице су врло брзо заузеле своје место у нашим џеповима, али и срцима. Осим стварне потребе, на почетку употребе често су представљале и ствар друштвеног престижа, инструмент исказивања социјалне припадности, па су неретко и сасвим мали рачуни у кафићима, као месту на ком је то било најпожељније, плаћани овом „чудотворном пластиком”. Од почетног ентузијазма није прошло много када су корисници ове врсте задужења схватили да с платним картицама и те како треба бити на опрезу.

Платне картице, дакле, представљају средство безготовинског плаћања којим се могу плаћати роба или извршене услуге, али и подизати новац у готовини с банкомата. Начелно се деле на дебитне и кредитне. Постоји велика разлика између ове две врсте картица, како по начину коришћења и процедури одобравања банке, тако и по трошковима које повлачи њихова употреба. Картице се могу разврстати на оне намењене физичким или правним лицима, и на оне предвиђене за плаћање путем интернета. Ту су још и charge картице, посебна врста намењена одложеном плаћању без камате.

Свака картица има свој PIN (*Personal identification number*) или ЛИБ (лични идентификациони број), који се користи приликом ауторизације плаћања у трговинама или при подизању новца с банкомата. Због могућих злоупотреба, PIN увек треба држати одвојено од картице.

Дебитне картице су директно везане за текући рачун, преко којег клијент, рецимо, прима лични доходак, а могу се користити само у оквиру расположивог износа новца на рачуну, при чему се искоришћени износ одмах умањује с рачуна корисника. Иако то није неопходан услов, уз њих често иде и дозвољен минус. У најкраћем, дебитном картицом може се плаћати само у висини оног износа који је у том тренутку расположив на рачуну, укључујући и дозвољено прекорачење у виду дозвољеног минуса. Ове врсте картица најчешће су бесплатне уколико иду уз прихватање неког од текућих рачуна и обнављају се на две године, премда, постоје и оне с роком трајања од 36 месеци. Ако ће се картица користити само до износа стварно расположивих средстава на рачуну, за њено одобрење није потребна процена кредитне способности клијента, док се за одобравање дозвољеног минуса проверавају кредитна способност и кредитна историја клијента.

Овде је битно истаћи и то да код ове врсте картица није могуће доспети у доцњу, будући да се користе искључиво сопствена средства клијента. Ово не важи у случају када је картица везана за коришћење дозвољеног минуса и када је, по истеку важења картице,

Губитак или злоупотребу картице треба хитно пријавити најближој експозитури банке или кол-центру банке, како би штета била што мања.

Да је проблем коришћења кредитних картица веома распрострањен, потврђује и годишњи Извештај о раду Центра за заштиту корисника финансијских услуга при НБС-у, у коме се наводи да је један од најчешћих проблема које банкарски корисници имају, управо потешкоћа у отплати дуга, као и неразумевање начина обрачуна камате на дуг по платним картицама. Жалбе по том основу заузимају треће место од укупног броја жалби упућених на рад банака.

Као што смо већ поменули, кредитне картице су вид најскупљег задуживања код банке, али често и сами клијенти, непознавањем начина њиховог коришћења, доприносе великој камати коју плаћају на крају. То нарочито долази до изражаја код оних картица које имају ниску револвинг стопу, односно проценат отплате дуга, где корисник на име укупног дуга плаћа 1% или 2% револвинга. Минималним месечним уплатама, на тај начин се дуг развлачи на целокупан период коришћења, те клијент све време користи комплетан одобрени лимит, на који, наравно, све време тече редовна камата (видети Пример 1).

Да ли онда уопште користити картице?

Не постоји неко одређено правило у које је сврхе најбоље користити кредитну картицу. У начелу, коришћење картице се саветује само онда када корисник зна да ће дуг моћи успешно да измири на рате. Ако се она користи за куповину неке робе, рецимо, телевизора, онда је знатно боље узети класичан банкарски кредит, где ће се отплаћивати и камата и главница.

Када је у питању кредитна картица најбољи могући савет гласи: немојте је уопште користити, јер је њена употреба скупља од осталих позајмица, а у случају да је изгубите може вам донети бројне главобоље. Уколико ипак постоји потреба за задуживањем, предност дајте класичном банкарском кредиту.

Дебитна картица оправдава своју сврху и често се показује корисном у недостатку готовине. Будући да подразумева коришћење само оног новца који је у власништву клијента, и трошкови њеног коришћења самим тим знатно су мањи.

Прослишавање...

Шта је *вексаторна тарница*?

То је парница покренута само ради узнемиравања и кињења друге стране.

Шта означава појам *hora legalis*?

У питању је време одређено за одржавање судског рочишта.

На шта се односи латински израз *negotiorum gestio*?

У значењу пословодства без налога или незваног вршења туђих послова, овај латински израз подразумева вршење туђих послова, правних или материјалних, без налога или овлашћења, али за рачун онога чији су послови, а ради заштите његових интереса.

Шта означава латински израз *traditio brevi manu*?

У значењу предаја кратком руком, овај израз се односи на фиктивну предају ствари која се већ налази у државини стицаоца по правном основу подобном за стицања ужег права у односу на право својине.

Порески календар

7. MAJ

- Подношење захтева за субвенционисање пореза на зараде и доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на обрасцу ЗСП и ЗСД за претходни месец
- Подношење збирне пореске пријаве за порез по одбитку на обрасцима ПП ОД и ПП ОПЈ (једном месечно, и то посебно за сваку исплату извршену у претходном месецу)
- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу – ОБРАЗАЦ ОЗУ
- Подношење збирног месечног обрачуна накнаде за приређивање посебних игара на срећу у играчницама на обрасцу ЗМОН за претходни месец
- Плаћање накнаде за игре на срећу
- Подношење месечног обрачуна промета за свако уплатно-исплатно место кладионице
- Подношење извештаја о збиру дневних обрачуна по аутомату
- Подношење извештаја о стању механичких и електронских бројчаника по сваком аутомату
- Уплата средстава по основу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и обавеза достављања извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – Образац ИОСИ за претходни месец

10. MAJ

- Подношење месечног обрачуна пореза на премије неживотног осигурања на обрасцу МОППНО за претходни месец
- Плаћање пореза на премије осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за април за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а
- Месечни извештај о пословању отвореног, односно затвореног инвестиционог фонда на прописаном обрасцу ОИФ, ЗИФ за претходни месец
- Месечни извештај о пословању друштва за управљање за претходни месец, на прописаном обрасцу
- Месечни извештај о улагању у дужничке хартије од вредности – издаваоци резиденти и нерезиденти – ОБРАЗАЦ ХОВ

Брендирање производа и услуга

Трагом *Сомборске фете* која је постала само *Сомборска*, у овом тексту указујемо на значај благовремене пријаве жига

Знаци „разликовања" означавају порекло, квалитет или репутацију робе или услуга, или њихов карактеристичан изглед (жигови, трговачка имена, географске ознаке, имена порекла и индустријски дизајн). Знаци разликовања, најчешће су комерцијални симболи заштићени правима интелектуалне својине. Комерцијални знаци (популарно брендови) у свакодневном животу често опредељује конзумирање одређених добара и услуга, а с друге стране представљају и одређену гаранцију квалитета (*Mercedes* у аутомобилској индустрији, као чувени тродимензионални жиг, вина из округа *Champagne* као име порекла, *Ray Ban*, чувени бренд наочара, *Ikea*, носилац права на индустријски дизајн намештаја и др.)

Које су опције заштите?

Постоји више опција заштите комерцијалних симбола, с напоменом да код индустријског дизајна и графизма жига, постоји одређен степен поклапања у могућностима правне заштите путем жига, индустријског дизајна и ауторског права:

- заштита жигова на основу употребе или намере употребе у одређеним законима о жиговима;
- заштита чувених жигова и одређених географских ознака на основу њихове репутације;
- заштита жигова, трговачких имена или имена порекла на основу њихове регистрације;
- заштита знакова који се разматрају у предрегистрационој фази као пословне тајне;
- заштита потенцијалних комерцијалних симбола (графичке, сликовне, тродимензионалне креације, рекламни слогани или индустријски дизајн), као ауторских дела;
- заштита нерегистрованих жигова, трговачких имена или географских ознака на основу одредаба о спречавању нелојалне конкуренције.

Ова правна средства могу се користити алтернативно (искључујући једна друга), или кумулативно (допуњујући једна друга), зависно од околности, закона и ефеката који се желе постићи њиховом заштитом.

Законом о жиговима („Сл. гласник РС", бр. 104/2009 и 10/2013), регулисана је проблематика жига (популаран назив „бренд", односно „регистровани знак"). Жиг се пре свега одређује као право којим се штити знак који служи за разликовање робе, односно услуга физичких или правних лица у промету робе, односно услуга. Жиг може бити предмет продаје, уступања права коришћења, франшизе и слично.

У српској правној терминологији, термин „жиг" континуирано се користи од 1884. године, односно после доношења Париске конвенције за заштиту индустријске својине (1883).

На основу Закона, правна и физичка лица у промету робе и услуга стичу могућност да свој знак заштите жигом. Носиоци права на жиг могу бити само учесници у промету, односно у производњи и промету робе или у вршењу услуга, дакле, лица која у складу са законом производе и/или стављају у промет тачно класификовану и одређену робу, односно класификоване услуге.

Смисао брендирања

Виталне функције жига су:

- разликовање робе или услуга у промету;
- идентификовање порекла робе и услуга у промету;
- разликовање квалитета робе и услуга у промету, односно
- промоција бренда на националном, односно интернационалном тржишту.

„Препознатљивост" производа, идентификација и разликовање производа или услуге једног привредног друштва од производа и услуга другог,

географског порекла, начина производње или других заједничких обележја робе или услуга тих привредних друштава), не могу бити предмет преноса права.

Уговор о преносу права на жиг правни је посао, на основу ког носилац жига, односно подносилац пријаве може пренети жиг, односно право из пријаве, и то за све или само за неку робу, односно услуге. Уговор се саставља у писменој форми и мора садржати: дан закључења, име и презиме или пословно име, пребивалиште или боравиште, односно седиште уговорних страна, регистарски број жига, односно број пријаве за признање жига и висину накнаде, ако је уговорена.

Закон предвиђа случај када се неће одобрити упис преноса жига, односно приоритетног права из пријаве жига. Захтев за упис преноса жига или права из пријаве (Образац Ж-5), може се преузети с веб странице надлежног органа.

Закон даје право носиоцу жига, односно подносиоцу пријаве да може уговором о лиценци уступити право коришћења жига, односно права из пријаве, и то за сву или само за неку робу, односно услуге. Уговор се саставља у писменој форми и уписује у одговарајући регистар надлежног органа на захтев носиоца жига, односно подносиоца пријаве или стицаоца права, производи правно дејство према трећим лицима, и на исту околност надлежни орган доноси посебно решење. Колективни жиг и жиг гаранције не могу бити предмет уговора о лиценци.

Закон предвиђа да жиг, односно право из пријаве може бити предмет залоге и то на основу уговора о залози, одлуке суда и другог државног органа и сл. и то за сву или само за неку робу или услуге. Уговор о залози саставља се у писменој форми. Залога се уписује у одговарајући регистар надлежног органа на захтев носиоца жига, односно подносиоца пријаве или заложног повериоца, а на исту околност, надлежни орган доноси посебно решење. Поверилац стиче заложно право уписом у одговарајући регистар надлежног органа. Колективни жиг и жиг гаранције не могу бити предмет залоге.

Поступак за упис преноса права, лиценце и залоге покреће се писаним захтевом, у складу са одредбама Закона, тако што се уз захтев (обрасци Ж-6, Ж-7, који се могу преузети са сајта надлежног органа), подноси и:

- доказ о правном основу уписа који се тражи;
- пуномоћје, ако се поступак за упис преноса права, лиценце, или залоге покреће преко пуномоћника; и
- доказ о уплати таксе за решење по захтеву за упис преноса права, лиценце или залоге.

Право на жиг престаје у следећим случајевима:

- истеком рока од 10 година за који је плаћена прописана такса, ако се његово важење не продужи, односно пре истека овог рока ако се носилац жига одрекне свог права;
- на основу судске одлуке, односно одлуке надлежног органа, у случајевима предвиђеним овим законом; и
- ако је престало правно лице, односно ако је умрло физичко лице које је носилац права – даном престанка, односно смрти, осим ако је жиг прешао на правне следбенике тог лица.

Поступак у случају повреде права

Власник регистрованог жига има право да покрене судски поступак против било ког лица које је повредило или вређа његова права. Повредом права, сматра се пре свега свако неовлашћено коришћење заштићеног знака од стране било ког учесника у промету.

Власник, такође, има такво право против сваког лица које је извршило радње или врши радње које чине вероватним да ће доћи до такве повреде („блиска повреда”). Ако власник регистрованог жига докаже да је повреда учињена или да се чини, суд додељују штету и признаје одређене привремене мере ради спречавања даљих повреда, или доноси одлуку о било којој другој правној мери предвиђеној у општим прописима. Ако власник регистрованог жига докаже блиску повреду, суд признаје мере ради спречавања повреде и било која друга правна средства предвиђена општим прописима.

Основни правни институти садржани у Закону о јавној својини

Закон о јавној својини не садржи појмовно одређење појединих израза које користи. Суштина овог текста је да општинама и градовима, јавним предузећима и другим субјектима права на које се овај Закон односи, олакша његову примену

Закон о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/11) ступио је на снагу пре скоро годину и по дана (објављен је 28. 9. 2011. године, а почео је да се примењује 6. октобра исте године). Доношењем Закона о јавној својини и Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, Република Србија испунила је тада важне услове на спољнополитичком плану ради стицања својства кандидата за чланство у ЕУ.

Уређивањем државне, покрајинске и општинске/градске јавне својине, Законом о јавној својини (у даљем тексту: Закон) начињен је револуционарни захват у својинскоправном погледу. Дефинисане су државна и покрајинска имовина, али и имовина и имовинска права јединица локалне самоуправе. **Општине и градови у Србији поново су сопственици земљишта и других непокретности на којима су до скора имали само право коришћења**, као и сопственици покретних ствари које им служе за обављање законом утврђених функција. Такође, начињен је јасан и значајан помак у дефинисању оне имовине и правâ која на њој може да има јавно предузеће, јавно комунално предузеће, односно привредно друштво које послује средствима у јавној својини (привредно друштво чији је оснивач држава, односно аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе), било да је учешће тих средстава у оснивачком капиталу привредног друштва већинско или не.

Институт јавне својине и својинскоправна овлашћења на јавној својини уређена Законом, посебан значај имају и за установе чији је оснивач држава, односно аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе. У питању су јавне установе у области здравства, образовања, науке, културе, спорта и др.

Основна два циља која Закон треба да постигне јесу економске, односно финансијске природе. Не спори се и политички значај, пре свега, у контексту испуњености услова, односно уживања права која европске општине и градови имају у складу с конвенцијом Савета Европе и другим међународним актима. Ипак, економски и финансијски разлози преовлађују.

Економски разлози садржани су у могућности да општине и градови, као и јавна предузећа и наведена привредна друштва, улазе у конкретне привредне и пословне аранжмане с приватним сектором (сада су у прилици да, на пример, као улог у оснивачки капитал потенцијалног заједничког привредног друштва могу да унесу право својине, а не раније постојеће право коришћења које приватном, нарочито страном приватном сектору, није било ни прихватљиво нити довољно схватљиво, отуд њихова несигурност у досадашњим покушајима пословања с јавним сектором).

Финансијски разлози садржани су у потреби увођења финансијске и књиговодствене дисциплине у јавном сектору, па се посебна пажња у Закону посвећује евидентирању свих покретних и непокретних ствари. У пракси се, међутим,

ближе одређивати, законодавац је ближе одредио ситуацију у којој се непокретност користи супротно закону, додуше не и супротно другим прописима иако се и таква ситуација наводи, у сваком случају, коришћење супротно Закону јесте издавање непокретне ствари у закуп без сагласности надлежног органа). Поред одузимања непокретне ствари од носиоца права коришћења ствари у наведеним случајевима, право коришћења на непокретности престаје и у случају њеног отуђења из јавне својине. Како о отуђењу ствари из јавне својине може да одлучује Влада, односно надлежни орган покрајине, односно општине, то ће установе, јавне агенције и друге организације – корисници остати без права коришћења на стварима која је у покрајинској, односно општинској својини, кад одлуку о отуђењу донесе покрајина, односно општина. Право коришћења ствари у јавној својини престаје и у случају престанка самог носиоца права коришћења. У случајевима када је непокретна ствар одузета, јер се ствар не користи према њеној природи и намени, односно користи се супротно Закону и другом пропису, о давању те ствари на коришћење другом кориснику одлучује надлежни општински орган, односно покрајински орган, односно Влада. И када је непокретна ствар стечена наслеђем, поклоном или једностраном изјавом воље, о давању ствари на коришћење одлучује надлежни орган;

29) дужност вођења евиденције (члан 64. Закона) – државни, покрајински и општински (градски) органи воде евиденцију о стању, вредности и кретању средстава у јавној својини које користе;

30) дужност вођења евиденције непокретности у јавној својини – ови органи дужни су да воде посебну евиденцију непокретности у јавној својини, које они користе. Поред тога, Дирекцији која их води у јединственој евиденцији непокретности у јавној својини, они достављају податке из евиденције непокретности у јавној својини. Поред државних, покрајинских и општинских органа, установе, јавна комунална предузећа и друга правна лица чији је оснивач држава, покрајина или општина воде евиденцију непокретности у јавној својини, које они користе. Када корисници чији је оснивач аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, користе ствари у јавној својини, корисници достављају податке из евиденције непокретности надлежном покрајинском, односно општинском органу, који те податке прослеђује Дирекцији ради њиховог евидентирања у јединственој евиденцији непокретности у јавној својини. За непокретности које су у покрајинској, односно општинској својини, покрајински, односно општински орган који их користи води јединствену евиденцију непокретности у покрајинској, односно општинској својини. Садржину и начин вођења евиденције непокретности у јавној својини, рокове за достављање података и начин вођења јединствене евиденције, Влада прописује уредбом. Рок за све, па и овај подзаконски акт, јесте шест месеци од дана ступања на снагу Закона.

Закључак

Овај текст је настао у жељи да општинама и градовима, јавним предузећима и другим субјектима права на које се овај закон односи, олакшамо његову примену, приближимо значење појмова и процедура прописаних Законом, као и да нагласимо права и обавезе нарочито у контексту рокова у којима је потребно предузети одређене радње.

Навођењем појмова и израза, као и давањем објашњења и коментара уз појмове и правне категорије, а нарочито уз институт успостављања јавне својине, упис јавне својине, могућност улагања у капитал јавног и привредног друштва, евидентирање непокретности, као и других израза, надамо се да су поједине недоумице отклоњене, те још једном подсећамо на разлоге и циљеве доношења овог Закона који се у крајњем исходу своде на економски развој и финансијски ред у јавном сектору, а све то у контексту располагања, коришћења и управљања јавном својином.

Приватна марка трговца

Развој производа под трговинском марком омогућава истовремену изградњу лојалности и према новом бренду и према трговцу, а осим ценовне предности, трговинска марка омогућава и јединствену понуду и разликовање од конкуренције. У овом тексту разјашњавамо и нејасноће о новој улози трговца као произвођача

Продавци су током историје обележавали своје производе. Испрва је то било јер им је законодавац наметао ту функцију, а у циљу заштите интереса потрошача који би у случају жалбе лако могли да препознају тај производ. С временом су се, међутим, поједини производи издвајали квалитетом и постали препознатљиви, а марка је представљала гарант квалитета.

Марка треба да обезбеди да одређени производ постане препознатљив на тржишту. По дефиницији, она представља име производа, али укључује и друге атрибуте, као што су паковање, изглед, перформансе и сл.

Провобитно су се појавиле марке произвођача, али су се односи у каналима маркетинга с временом развијали и ситуација се знатно променила. Историјски посматрано, јачина учесника у каналу маркетинга (чији је заједнички циљ да производ буде доступан у право време, на правом месту и по задовољавајућој цени) од самог почетка постепено се померала, да би у савременим условима пословања била усредсређена на самом крају канала.

У раној фази развоја тржишта на њему су доминирали произвођачи. Будући да је ово тржиште било незасићено, а производни процеси нису били у стању да произведу количине које би обезбеђивале задовољење потреба свих потрошача, произвођач је био тај који диктира услове продаје. Убрзо је уследила специјализација у производњи и, тежњом за снижењем трошкова, користећи економију обима, понуда је кроз масовну производњу прерасла тражњу и тиме ослабила позицију произвођача. Услед великог броја варијетета и могућих супституита робу је постало све теже продати. Произвођач који се удаљио од потрошача сада покушава да допре до њега.

Малопродаја, која једина од учесника има контакт с потрошачем, **преузима водећу улогу**. Користећи предности које су добили својом позицијом, малопродавци укрупњавају свој капитал. С временом им домицилна тржишта постају преуска за остварење жељених перформанси и почиње ширење пословања и на иностранa тржишта. Развојем крупних малопродаваца, снага прелази на њихову страну. Ови малопродавци све више настоје да учврсте своју позицију и стално унапређују пословање с циљем повећања профита.

Јачање позиције омогућава им да преузму и функције других учесника и на тај начин повећају профитабилност специјализацијом у сваком сегменту пословања. У први мах преузимају функције најближег учесника, тако да су у њиховим каналима маркетинга трговци на велико скоро потпуно елиминисани. Растом потенцијала набавке, повећањем складишног простора и слично, у прилици су да активности које су до сада обављали трговци на велико преузму и сами.

Нису, међутим, само трговци на велико осетили јачање крупних малопродаваца. Временом се трговци на мало више нису задовољавали само тренутним профитом већ су настојали да га повећају на уштрб произвођачеве зараде и тако побољшају своју позицију. У директним преговорима с произвођачима настоје да што више смање набавне цене. Ипак, снижавање цена не може ићи у недоглед и

3) важећи прописи усклађени с Директивом и у Правилнику о означавању, рекламирању и презентирању хране НН 63/11, 79/11 дефинисано је да на декларацији мора бити наведен „назив и адреса произвођача, или онога ко храну пакира или ставља у промет, а регистриран је у Републици Хрватској".

Да би се тржиште Републике Србије развијало у правом смеру и отклониле препреке у развоју конкуренције и за долазак иностраних ланаца на ове просторе, **Законом о изменама и допунама Закона о трговини превазиђена је и недоумица код обележавања производа с трговинском марком**. Законом је произвођач дефинисан као правно лице, предузетник или физичко лице које израђује производ или се у том својству представља стављањем на производ свог пословног имена, имена или назива, жига, или друге препознатљиве ознаке или начина.

Уколико се трговац одлучи да стави своје име на декларацију производа, он тиме преузима и обавезе у смислу поштовања захтева предвиђених законском регулативом за произвођача (Законом о општој безбедности производа, Законом о безбедности хране, Законом о здравственој исправности предмета опште употребе и осталим прописима који се тичу следљивости). На овај начин држава и даље може да врши контролу, а у сваком тренутку се мора знати ко је одговоран уколико роба није безбедна.

Смешна страна адвокатуре

ДРАСТИЧНА РАЗЛИКА

П: Која је разлика између лошег и доброг адвоката?

О: Лош адвокат ће вам обичну парницу развлачити и по неколико година.

П: А добар?

О: Добар још и дуже.

ЗАХТЕВИ ТЕРОРИСТА

Да ли сте чули да је група терориста отела авион пун адвоката?

Звали су контролу лета и издиктирали им своје захтеве. Такође су нагласили да ће, ако ти захтеви не буду испуњени, на сваких осам сати ослобађати по једног адвоката.

АДВОКАТИ И РАЧУНАРИ

П: Да ли знате која је разлика између адвоката и рачунара?

О: Рачунари на сваких 18 месеци постају дупло ефикаснији и упола јефтинији.

ВЕРОВАТНО СТЕ АДВОКАТ...

- ако наплаћујете неком за читање ових шала;
- ако је најкраћа реченица коју сте икада написали имала најмање 80 речи;
- ако имате двоја кола од којих су друга BMW;
- ако на изјаву своје жене да вас воли одмах почнете са унакрсним испитивањем.

Претходне мере као средство обезбеђења новчаног потраживања из неправноснажне одлуке

Као врста обезбеђења новчаног потраживања, претходне мере нису довољно заступљене у пракси. Циљ овог текста је да укаже на бројне могућности и предности за повериоце

Претходне мере као средство обезбеђења уређене су одредбама чл. 275–284. Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 31/2011, у даљем тексту: ЗИО) и представљају ефикасно средство обезбеђења новчаног потраживања у ситуацији када је донета првостепена пресуда која због изјављивања жалбе није постала правноснажна. Претходна мера може се одредити на основу меничног или чековног платног налога, против кога је изјављен приговор. Ово средство обезбеђења мало се користи и није довољно познато у пракси, за шта нема ваљаног оправдања.

Појам претходних мера

Претходне мере представљају једно од средстава обезбеђења новчаног потраживања из члана 261. ЗИО-а и **могу служити за обезбеђење само новчаног потраживања**. По мишљењу правне теорије, поступак обезбеђења потраживања претходном мером покреће се на предлог извршног повериоца, јер се према члану 2. став 1. ЗИО-а поступак извршења и поступак обезбеђења покрећу на предлог извршног повериоца или по службеној дужности када је то законом одређено. Поред тога, у оквиру основних правила поступка обезбеђења, предвиђено је да се поступак обезбеђења покреће предлогом странке, а предлогом других лица, односно органа само кад је то законом одређено (члан 257. ЗИО-а).

Остварење потраживања принудним путем може бити осујећено или отежано, а када је у питању новчано потраживање оно може бити осујећено или отежано услед смањења имовине дужника. Дакле, **спречавање осујећења намирења новчаног потраживања представља основни циљ претходних мера**.

Претходна мера одређује се на основу одлуке која гласи на новчано потраживање, а није постала правноснажна.

Поред претходних мера, ЗИО у члану 261. предвиђа и друга средства обезбеђења новчаног потраживања, као што су заложно право на стварима и правима на основу извршне исправе, стицање заложног права на непокретним и покретним стварима на основу споразума странака и привремене мере.

С друге стране, иако између претходних и привремених мера постоји доста сличности, како у погледу услова, садржине решења и врста, постојање, односно испуњеност законом прописаних услова за одређивање претходне мере искључује могућност одређивања привремене мере. **Привремена мера није допуштена ако се обезбеђење може остварити другим средством** обезбеђења којим се може постићи иста сврха (члан 286. ЗИО-а). Ова два различита средства обезбеђења међусобно се искључују. Другим речима, могућност одређивања претходне мере искључује

РЕЗИМЕ

Спречавање осујећења намирења новчаног потраживања је основни циљ претходних мера. Претходна мера одређује се на основу одлуке која гласи на новчано потраживање, а није постала правноснажна.

Могућност одређивања претходне мере искључује могућност одређивања привремене мере. За одлучивање о предлогу за обезбеђење претходном мером и за спровођење такве мере, месно је надлежан суд који би био надлежан за извршење на предмету на коме је обезбеђење предложено.

Претходна мера може се одредити и у случају закључења поравнања пред судом (судско поравнање) или органом који одлучује у управном поступку, по коме новчано потраживање још није доспело. Претходна мера може се одредити на основу платног налога који је издат на основу менице или чека.

Закон не ограничава могућност одређивања претходне мере на домаће одлуке, па се поставља питање да ли би се претходна мера могла одредити и на основу одлуке страног суда која није постала правноснажна, а гласи на новчано потраживање.

Објективна опасност од осујећења потраживања, у кумулацији с новчаним потраживањем утврђеним неправноснажном одлуком, представља услов за одређивање претходне мере.

Претходна мера може се одредити и у меничним и чековним споровима поводом приговора против решења о извршењу на основу веродостојне исправе, као и у случају доношења првостепене пресуде у таквим споровима, против које је изјављена жалба. У таквим случајевима претпоставља се да постоји опасност од осујећења потраживања, па поверилац не мора да је доказује.

У случају жалбе против пресуде на основу признања или побијања поравнања тужбом за поништај поравнања, суд може, на предлог извршног дужника, обезбеђење применом претходне мере условити полагањем јемства извршног повериоца, за штету коју би извршни дужник могао претрпети одређивањем претходне мере.

Врсте претходних мера таксативно су набројане у закону, што значи да се не могу одређивати друге врсте претходних мера, које нису изричито предвиђене.

Претходном мером захвата се одређени део имовине дужника, из ког ће поверилац тражити да се наплати када одлука о потраживању постане извршна.

Пописом покретних ствари и забраном дужниковом дужнику да исплати дужнику потраживање, поверилац стиче заложно право, с тим што је у погледу покретних ствари потребан и упис у Регистар заложног права на покретним стварима и правима.

Правни лек против решења о претходној мери јесте приговор о којем одлучује веће састављено од троје судија истог суда који је донео решење о обезбеђењу. Жалба другостепеном суду није допуштена. Такође, у поступку обезбеђења нису допуштени ванредни правни лекови – ревизија и предлог за понављање поступка.

законом прописано да приговор одлаже извршење решења.

Дакле, **редовни правни лек је приговор**. Приговор је ремонстративни правни лек, јер о њему решава онај суд који је донео одлуку која се побија. Жалба, као деволутивни правни лек, о коме решава виши – другостепени суд, није допуштена. Такође, у поступку обезбеђења нису допуштени ванредни правни лекови – ревизија и предлог за понављање поступка.

Пријем у радни однос у установама образовања и васпитања

С обзиром на специфичности образовно-васпитног рада, радни однос запослених у установама регулисан је посебним законом и Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика

Запослени у установама образовања и васпитања дефинисани су Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/2009 и 52/2011, даље: Закон).

У смислу члана 27. Закона, установе образовања и васпитања јесу: предшколска установа, основна школа, основна школа за образовање одраслих, основна музичка, односно балетска школа, основна школа за образовање ученика са сметњама у развоју, средња школа и то: гимназија (општа и специјализована), стручна школа, мешовита школа (гимназија и стручна или уметничка), уметничка школа, средња школа за образовање одраслих, средња школа за ученике са сметњама у развоју, школа која обезбеђује смештај и исхрану ученика (школа с домом), у даљем тексту: установе.

Радни однос запослених у установама, с обзиром на специфичности образовно-васпитног рада, регулисан је Законом, који се примењује као *lex specialis*, односно први је у примени, и Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Сл. гласник РС”, бр. 12/2009, 67/2011 и 1/2012 – споразум од 11. 1. 2012, даље: Колективни уговор), а ако неко питање није у потпуности уређено посебним законима, примењују се одредбе Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009).

Услови за пријем у радни однос

Да би неко лице било примљено у радни однос у установи мора **да испуњава опште и посебне услове**.

Општи услов за заснивање радног односа, прописан одредбама чл. 24. ст. 1. Закона о раду, јесте да се радни однос може засновати с лицем које има најмање 15 година живота и које испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене законом, односно правилником о организацији и систематизацији послова. Осим наведених општих услова, Закон о раду не наводи друге услове чија је испуњеност неопходна приликом заснивања радног односа.

Поред општих услова прописаних Законом о раду, лице које се прима у радни однос у установи мора да испуњава и услове прописане чланом 120. Закона и то:

- да има одговарајуће образовање;
- да има психичку, физичку и здравствену способност за рад с децом и ученицима;
- да није осуђивано правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиља у породици, одузимања малолетног лица, запуштања и злостављања малолетног лица или родоскврнућа, за кривично дело примања мита или давања мита, за кривично дело из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара

Уговор о извођењу наставе

Одредбама члана 135. Закона прописана је могућност закључења уговора о извођењу наставе или за полагање испита. **Закључење овог уговора представља изузетак** од правила да лице које изводи наставу у школи или учествује у раду испитних комисија, односно наставник мора да буде у радном односу.

Директор школе наведени уговор може да закључи под условом:

- да је лице с којим закључује наведени уговор запослено у другој установи или код другог послодавца, односно које самостално обавља делатност;
- да се наведени уговор закључује ради попуњавања радног места из разлога прописаних чланом 132. ст. 1. Закона, односно ради замене одсутног запосленог до шездесет дана; до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурсу; до избора кандидата – када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, до завршетка школске године; ради извођења верске наставе, на дванаест месеци, односно до завршетка школске године;
- да је предмет наведеног уговора извођење наставе или полагање испита, за највише 30 одсто од пуног радног времена;
- да је прибављена сагласност друге установе, односно послодавца за ангажовање наведеног лица по основу уговора о извођењу наставе.

Новина у Закону је да **нема значаја да ли лице с којим се закључује поменути уговор има лиценцу за наставника** или не, битно је да испуњава остале услове за заснивање радног односа.

Лице које се ангажује на овај начин, односно по основу уговора о извођењу наставе не стиче својство запосленог у школи, али учествује у раду стручних органа школе без права одлучивања, осим у раду одељенског већа.

Право на накнаду за обављени рад, наведено лице стиче на основу извештаја о одржаним часовима наставе, испитима и другим облицима образовно-васпитног рада.

Пре закључења уговора о извођењу наставе не расписује се конкурс за пријем у радни однос.

Прослушавање...

Која надлежност се крије иза појма *forum delicti commissi*?

У питању је надлежност суда по месту настанка штете.

Шта је то *право задржавања ствари* (*ius retentionis*)?

Поверилац доспелог потраживања у чијим се рукама налази нека дужникова ствар има право да је задржи док му не буде исплаћено потраживање.

Шта је то *pactum de non petendo*?

Споразум између титулара права и дужника којим се титулар права трајно или за одређено време одриче утуживости (подношења тужби).

Шта означава појам *beneficium novorum*?

Право странке да у жалби износи нове чињенице и предлаже нове доказе.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да питања можете поставити коришћењем одговарајућих е-адреса у заглављу тематских рубрика. Настојаћемо да одговоримо на свако од њих!

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

П: *Да ли се мора радити план набавки по новом закону, иако је пре 1. априла урађен и усвојен план набавки за ову годину по старом закону?*

О: До краја ове буџетске године набавке се спроводе по старом плану, па се до јануара 2014. године план не мора радити по новом закону. Управа за јавне набавке ће тада урадити нову електронску форму плана, те ће сви наручиоци имати једнообразан план.

ПРАВО ПОТРОШАЧА

П: *Приликом рекламације купљених патика, продавачица ми је без проблема заменила окрзане патике старе 2 месеца. Добила сам нове, али на моје питање да ли ћу добити неки папир где ми се констатује да је роба замењена, продавачица је рекла да то није потребно. Када сам је питала од кога рока тече рекламација за нове патике и како ћу имати доказ о томе, она ми је одговорила да рок тече од куповине првих патика (које сам заменила). Да ли је то како треба и да ли је била дужна да ми на било који начин констатује замену и продужи рок за рекламацију новог производа?*

О: Трговац је неправилно поступио. Стављање у промет неквалитетног производа, који је рекламиран и замењен, представља ризик трговца који га је ставио у промет. Трговац је био дужан да вам изда нови рачун за нове патике. Код замене неисправног или неквалитетног производа (несаобразног уговору о продаји), сматра се да је поновно закључен уговор о продаји чији предмет представљају нове патике, тако да је продавац (трговац) дужан да купцу (потрошачу) изда нови рачун. Од дана нове купопродаје, када су патике замењене, тече нови рок од шест месеци за рекламацију нових патика, уколико и оне покажу одговарајући недостатак.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

П: *Ако уговор о хипотеци не садржи све што је наведено у члану 15. ставу 3. Закона о хипотеци, па нема својство извршне исправе, како поверилац да намири своје потраживање и да ли је потребно да поверилац поднесе хипотекарну тужбу?*

О: Чланом 15. Закона о хипотеци предвиђено је да уговор о хипотеци, односно заложна изјава сачињена у складу са Законом о хипотеци, представља извршну исправу под условом да садржи и одредбе предвиђене у ставу 3. истог члана. Ставом 3. наведеног члана јасно су дефинисани елементи које уговор о хипотеци, односно заложна исправа мора да садржи. Ставом 4. истог члана предвиђено је да уколико уговор о хипотеци, односно заложна изјава не садржи одредбе из става 3. истог члана, намирење се спроводи у складу са законом који уређује извршни поступак.

Сходно изнетом, уколико уговор о хипотеци не садржи све што је изричито законом прописано ставом 3. члана 15. Закона о хипотеци, исти неће имати снагу извршне исправе, па стога и неће моћи да буде основ вансудског намирења, већ ће сходно цитираним одредбама намирење моћи да се спроведе у складу са законом којим се уређује извршни поступак. То значи да ће поверилац морати да обезбеди извршну исправу која ће му послужити

чији је предлог утврђена закључна оцена, и не могу да буду чланови комисије чији је испит поништен.

Оцена комисије је коначна.

Уколико ученик, његов родитељ, односно старатељ сматра да директор школе, у поступку одлучивања по приговору на оцену из предмета или по жалби на закључну оцену из предмета или по жалби на испит, није поступао сагласно одредбама Закона, може да се обрати просветној инспекцији.

У поступку вршења инспекцијског надзора над радом школе, на основу члана 147. Закона, просветни инспектор ће испитати спровођење Закона, посебног закона и прописа донетих на основу њих, и зависно од резултата надзора изрећи ће мере и контролисаће њихово извршење.

Такође, ученик, његов родитељ, односно старатељ може, сагласно члану 111. Закона, да поднесе и захтев за заштиту права Министарству просвете, науке и технолошког развоја, у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права.

ЈАВНА ПРЕДУЗЕЋА

П: *С обзиром на то да сам директор јавног предузећа и то у мандату који траје још 3 године (на локалном нивоу), да ли по новом Закону о јавним предузећима остајем до истека мандата на месту директора, тј. до 2016. године, или сам у обавези да идем на јавни конкурс, који по закону мора да се објави до 30. 6. 2013?*

О: Овде можемо дати одговор који је информативног карактера, а најбоље ће бити да мишљење о питањима из предметне области пружи Министарство финансија и привреде.

Сва јавна предузећа, укључујући и јавна комунална предузећа, дужна су да спроведу јавни конкурс. Крајњи рок за расписивање конкурса јесте 30. јун 2013. године.

П: *Нови закон је предвидео да директор јавног предузећа заснива радни однос на одређено време, што значи да по истеку мандата или разрешења истом престаје радни однос. У складу с тим, каква је судбина запосленог у ЈП који конкурише и буде изабран за директора, а у радном односу је на неодређено време? Да ли постоји сметња да по истеку мандата директора остане у јавном предузећу у радном односу или му по сили новог закона престаје радни однос у сваком случају?*

О: Овде можемо дати одговор који је информативног карактера, а најбоље ће бити да мишљење о питањима из предметне области пружи Министарство финансија и привреде.

Будући да се радни однос заснива на одређено време, постоје различита мишљења, али преовладава следећи закључак:

- даном почетка примене уговора о раду с новоизабраним директором, садашњем директору престаје радни однос (уколико постоје такве могућности у складу с Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, он се распоређује на друго одговарајуће радно место у том ЈП/ЈКП; такође, он може да се врати на радно место пре заснивања радног односа директора, уколико му је било установљено мировање радног односа); у случају да садашњи директор прође на јавном конкурсу и постане новоизабрани директор, он заснива радни однос на одређено време, при чему му се раскида ранији радни однос директора на неодређено време, а након истека периода важења овог новог уговора преостају две већ поменуте могућности: распоређивање на одговарајуће радно место у ЈП/ЈКП или повратак на радно место пре заснивања радног односа директора уколико му је било установљено мировање радног односа;
- уколико други запослени из ЈП/ЈКП прође на конкурсу, он стиче радни однос на одређено време; и ту, такође, постоје најмање две опције: да му престане стари радни однос на неодређено време, па да очекује да му се, по престанку дужности директора на одређено време, понуди друго одговарајуће радно место у том ЈП/ЈКП, уколико постоје такве могућности у складу с Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, или да му се установи мировање на радном месту на неодређено на којем је био распоређен пре избора на функцију директора.

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тачка 6. Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 3 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (60.199 × 3 = 180.597)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (60.199 × 3 = 180.597 дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до 17.376 динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до 3.476 дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тачка 5. Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2. Закона о раду)	Неопорезиво до 2.086 дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	Најмање у висини утврђеној посебним прописима (члан 118. тачка 3. Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", број 86/07)
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба (одељак IV Програма за решавање вишка запослених...) („Сл. гласник РС", бр. 64/2005... 6/2012)	Десет просечних зарада у Републици (тренутно, 601.990 дин.) за запослене који имају више од 10 година стажа осигурања, или у висини динарске противвредности 100 евра по години стажа осигурања	Не опорезује се до износа из претходне колоне, а за лица старија од 50 година живота – без ограничења износа
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Напомена: У време објављивања мајског издања часописа још увек нису били доступни подаци за април 2013, па су у табелама наведени износи из марта 2013.

Корисни модели правних аката

Уговор о поклону с теретом

УГОВОР
О ПОКЛОНУ С ТЕРЕТОМ

1. _____ (*име и презиме*) из _____ (*адреса*) _____ (у даљем тексту: Поклонодавац), с једне стране, и

2. _____ (*име и презиме*) из _____ (*адреса*) _____ (у даљем тексту: Поклонопримац), с друге стране

сагласили су се да дана _____ године закључе овај уговор како следи:

Члан 1.

Поклонодавац је сопственик двособног стана у стамбеној згради број _____, у улици _____ у _____.

Стан се налази на _____ спрату и састоји се од _____ (*опис стана*), укупне површине _____ m^2, на катастарској парцели бр._____, ЗКУЛ бр._____, КО _____.

Члан 2.

Овим уговором Поклонодавац поклања _____ (*име и презиме поклонопримца*) стан ближе описан у члану 1. овог уговора, с добром вољом и због пажње коју му је Поклонопримац указивао протеклих година.

Поклонопримац прима поклон са захвалношћу.

Члан 3.

Поклонодавац гарантује Поклонопримцу да на стану који му поклања нема стварних терета.

Члан 4.

Уговорне стране процењују вредност поклона на _____ динара.

наставак на следећој страни ▸

3. подаци о капацитетима, обиму и структури производње,
4. подаци о стању залиха сировина, полупроизвода и готових производа,
5. подаци о набавкама робе и залихама,
6. организација процеса производње и пословања,
7. подаци о цени производа и калкулацијама цена,
8. подаци о могућностима плаћања обавеза,
9. пословни подаци о купцима и добављачима,
10. подаци о стању дуговања и потраживања,
11. подаци о финансијском стању и кредитима,
12. укупан фонд зарада и појединачне зараде запослених.

LEGE ARTIS
ИНГ-ПРО

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

БУЏЕТИ

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

ЕВРОПСКО ПРАВО

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ